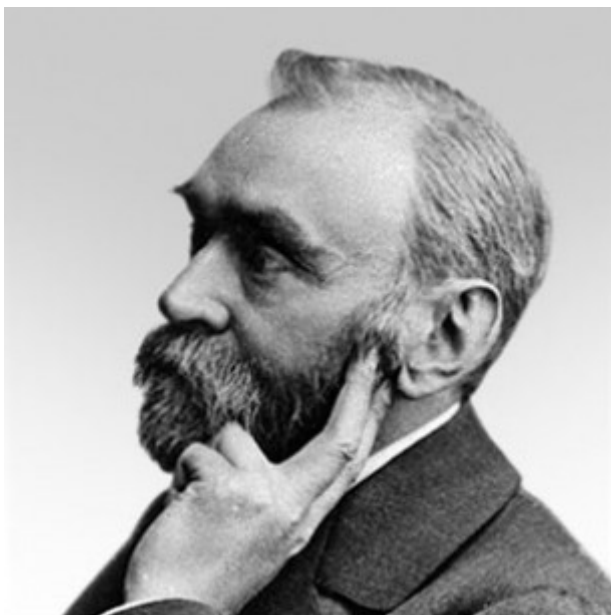

Witam Cię!

Alfred Nobel (1833-1896)

Alfred Nobel. Fot. PAP/CAF/Reprod.

Fundator Nagrody Nobla - inżynier i wynalazca Alfred Bernhard Nobel to postać nietuzinkowa. Swoimi talentami mógłby obdzielić kilka osób.

Ludzie nie chcieli jednak mieszkać obok niego - z obawy przed wybuchem, co mu nie przeszkadzało, bo ludzi nie lubił.

Alfred Bernhard Nobel urodził się w 1833 roku w Sztokholmie. Jego ojciec Immanuel Nobel był inżynierem i wynalazcą, matka Andrietta Ahlsell pochodziła z dobrze sytuowanej rodziny.

Nobel senior był zamożnym człowiekiem i umożliwiał swoim synom zarówno rozwój biznesowy, jak i intelektualny. Alfred Nobel był kształcony wyłącznie przez ojca i osiągnął wielki sukces, chociaż nigdy nie ukończył żadnej szkoły. Wdrażał swoich synów do pracy, zachęcając ich do uczestnictwa w badaniach i eksperymentach. Włączał ich też do wspólnych interesów. A że działał w branży materiałów wybuchowych, nie trudno się dziwić, że doszło do tragedii. Przy pracach związanych z nitrogliceryną w zakładach Nobla doszło do wybuchu, w wyniku którego zginął najmłodszy brat Nobla.

Śmierć jego brata Ludwiga spowodowała, że kilka gazet omyłkowo opublikowało nekrologi Alfreda. Jedna francuska gazeta opublikowała nekrolog zatytułowany „Kupiec śmierci nie żyje”. Nobel przeczytał nekrolog i był przerażony myślą, że zostanie w

ten sposób zapamiętany. Jego decyzja pośmiertnie przekazująca większość swojego majątku na rzecz Nagrody Nobla została przynajmniej częściowo uznana za fakt, iż chciał on pozostawić po sobie lepszą spuściznę, a tym samym pamięć u potomnych.

Alfred Nobel chciał kontynuować prace rozpoczęte wraz z ojcem. Po wypadku jednak władze szwedzkie zabroniły mu eksperymentów z nitrogliceryną na terenie królestwa. Kupił więc barkę i swoje laboratorium urządził na wodzie. Eksperymentował zresztą zawsze i wszędzie. W każdą podróż zabierał walizkę, zawierającą sprzęt, który dziś moglibyśmy nazwać "zestawem małego chemika", czyli podstawowe narzędzia laboratoryjne i odczynniki.

Mimo słabego zdrowia Nobel wiele podróżował. Jego natura nie pozwalała mu osiedlić się nigdzie na stałe. Inna sprawa, że gdziekolwiek nie próbował osiedlić się i zorganizować swojego warsztatu pracy, napotykał na opór przyszłych sąsiadów. "Ludzie się bali, że eksperymentując z niebezpiecznymi substancjami Nobel znów doprowadzi do wybuchu" -

Alfred Nobel ustalił jak udoskonalić groźną i niestabilną nitroglicerynę. Dokonał tego, mieszając ją z tzw. ziemią okrzemkową. W połączeniu z wynalezionym również przez niego specjalnym zapalnikiem, dynamit stał się stosunkowo łatwym w użyciu i bezpiecznym materiałem wybuchowym, a jednocześnie przebojowym towarem. To pozwoliło i tak dobrze prosperującemu przedsiębiorcy stworzyć prawdziwe wybuchowe imperium.

Swoją fortunę, zarobioną na dynamicie postanowił przekazać na nagrody w dziedzinie medycyny, chemii, fizyki, literatury i za

działalność na rzecz pokoju.. Sam był fizykiem i chemikiem. Miał słabe zdrowie, więc wiedział jak ważna jest medycyna. Co do literatury, to nie wszyscy wiedzą, że Nobel zajmował się również pracą literacką. Pisał wiersze, napisał powieść i dramat. Przyjaźnił się np. z Wiktorem Hugo i innymi literatami w Paryżu, i między innymi dlatego uwzględnił również literaturę jako dziedzinę. Był też wielkim zwolennikiem pokoju. Wierzył nawet, że w ciągu kilkudziesięciu lat skończą się wszystkie wojny na świecie.

Alfred Nobel zmarł na atak serca 10 grudnia 1896 roku w swoim domu w San Remo. Kiedy otwarto jego testament, ku zaskoczeniu wielu, okazało się, że jego fortuna ma zostać spożytkowana na nagrody w dziedzinie fizyki, chemii, fizjologii lub medycyny, literatury i pokoju. Najbliżsi spadkobiercy z fortuny wartej 31 mln koron szwedzkich otrzymali zaledwie 1 mln. Kłopoty z egzekucją testamentu sprawiły, że nagrody po raz pierwszy przyznano dopiero w 1901 roku, w piątą rocznicę śmierci fundatora. Rok wcześniej wykonawcy testamentu Nobla - dwaj młodzi inżynierowie Ragnar Sohlman i Rudolf Liljeqvist - powołali Fundację Nobla, która miała administrować pieniędzmi. W przeprowadzeniu woli wynalazcy wspierał ich bratanek Alfreda - Emanuel Nobel.

Od 1901 roku Nagrody Nobla są wręczane laureatom w kolejne rocznice śmierci fundatora - 10 grudnia.

Krótką historią życia A. Nobla

<https://www.youtube.com/watch?v=kzIETDzRXb0>

Każdy z laureatów otrzymuje taki medal

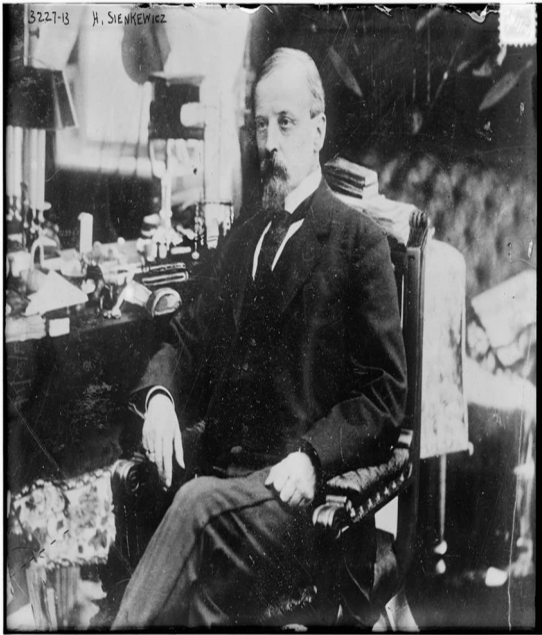
Źródło: foter.com, autor: Thomas Fisher Rare Book Library

Polscy laureaci Nagrody Nobla:

Maria Curie – Skłodowska (w dziedzinie fizyki w 1903, w dziedzinie chemii 1911)

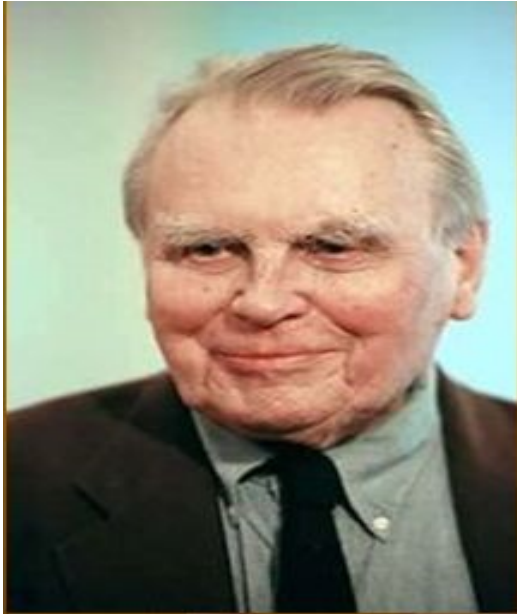
Henryk Sienkiewicz (literatura – Quo Vadis; rok 1905),

Władysław Reymont (literatura - powieść "Chłopi" w 1924 roku)

Czesław Miłosz (w dziedzinie literatury w 1980 roku).

Lech Wałęsa (ur. 1943 r.) Laureat Pokojowej Nagrody Nobla w 1983 r

Józef Rotblat (1908–2005) Laureat Pokojowej Nagrody Nobla w 1995r

Wisława Szymborska(w1996 roku w dziedzinie literatury)

Olga Tokarczuk (w 2019 roku za rok 2018 w dziedzinie literatury).

Gmach Królewskiej Szwedzkiej Akademii Nauk w Sztokholmie

Ceremonia wręczenia nagrody Nobla odbywa się w sztokholmskiej filharmonii od 1926 roku. Pokojowa Nagroda Nobla jest wręczana w ratuszu w Oslo

1. Czego dowiedziałeś się o Nagrodzie Nobla?
2. Przeczytaj tekst z podręcznika „Przyjaciółki Nobla”(str. 148) - D. Zyska i M. Żylińskiej i odpowiedz na pytanie: czym zajmują się Polki Światosława Sussi Kotowska i Katarzyna Gruber?

Do następnego spotkania!